

განისაზღვრა 2010 წლის დეკემბრით. ფართის შესაძენად ბანკიდან აღებული ჰქონდა მიზნობრივი სესხი 14 %-იანი წლიური საპროცენტო განაკვეთით, 15 წლის ვადით. სამართალწარმოების დროს დაფარული იყო სესხის ძირითადი თანხისა და სარგებლის ნაწილი. მოსარჩელის განცხადებით, მშენებლობის დაუსრულებლობის გამო მან ვერ მიიღო შემოსავალი, რასაც იგი მიიღებდა იმ შემთხვევაში, თუ 2008 წლის დეკემბერში დასრულებულ ბინას გააქირავებდა 2012 წლის ოქტომბრის თვემდე, თვეში საშუალოდ 250 აშშ დოლარად. მანვე მიუთითა, რომ მოპასუხე რეგისტრირებულია მოვალეთა რეესტრში, დაყვადებული აქვს უძრავი ქონება და ანგარიშები, არ მიმდინარეობს სამშენებლო სამუშაოები. მოსარჩელე ითხოვდა ბინისთვის გადახდილი თანხის უკან დაბრუნებას, სარგებელს, რომელსაც ის მიიღებდა ვალდებულების დროულად შესრულებისას ბინის გაქირავების შემთხვევაში და ვალდებულების შესასრულებლად აღებული სესხიდან დარჩენილი გადასახდელი თანხას. მოპასუხემ სარჩელი არ ცნო და განმარტა, რომ არ არსებობდა მოსარჩელის მიერ ხელშეკრულებაზე უარის თქმის საფუძველი, რადგან მოსარჩელესთან არსებული ხელშეკრულებებით გათვალისწინებული საცხოვრებელი ბინა აშენებულია, მიყვანილია გარიგებით გათვალისწინებულ მდგომარეობამდე და შესაძლებელი იყო მისით სარგებლობა. თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2015 წლის 16 იანვრის გადაწყვეტილებით სარჩელი დაკმაყოფილდა, რაც გაასაჩივრა მოპასუხემ სააპელაციო წესით. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 31 ივლისის გადაწყვეტილებით მოპასუხის სააპელაციო საჩივარი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა. სააპელაციო სასამართლომ მიუთითა, რომ ხელშეკრულებიდან გასვლის შედეგად მოპასუხეს წარმოემვა ვალდებულება, დაებრუნებინა მისთვის გადაცემული თანხა; ამ ვალდებულების დროულად შესრულება მოსარჩელეს თავიდან ააცილებდა იმ ზიანს, რომელიც მას მიადგა 2013 წლის 17 ივნისიდან (ხელშეკრულებიდან გასვლის მომენტი) საბანკო პროცენტის სახით. ამ დასაბუთებით, მოპასუხეს უნდა დაებრუნებინა ნასყიდობის თანხა და ამ თანხის 14 %-იც ხელშეკრულების გასვლიდან თანხის გადაცემის მომენტამდე. გარდა ამისა, სააპელაციო სასამართლოს მითითებით, მიუღებელ სარგებელზე უნდა ყოფილიყო გადახდილი წლიური 10%, როგორც ანაბრის დაახლოებითი საპროცენტო ოდენობა. სხვა მოთხოვნების დაკმაყოფილების საკითხი სააპელაციო სასამართლომ უცვლელი დატოვა. სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება გაასაჩივრა მოპასუხემ, რომელიც მიუთითებდა, რომ მისთვის უცნობი იყო მოსარჩელის მიერ სესხის აღების ფაქტი ვალდებულების შესასრულებლად. მოპასუხის არგუმენტაციით, სხენებული გამოცხადდა სავარაუდოდ კრიტერიუმს ზიანის ანაზღაურების ვალდებულებასთან დაკავშირებით. კასატორი აგრეთვე სადავოდ ხდიდა ხელშეკრულებიდან გასვლის უფლების არსებობას იმ დასაბუთებით, რომ ბინის შეთანხმებულ მდგომარეობაში გადაცემის ვალდებულება დარღვეული არ ყოფილა.

III. სასამართლოს მსჯელობის შეჯამება

საკასაციო სასამართლოს გადაწყვეტილებით, საკასაციო საჩივარი დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ. საკასაციო პალატამ მიუთითა, რომ მიუღებელი სარგებელი უნდა ათვლილიყო ნასყიდობის (და არა წინარე) ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ბინის ექსპლუატაციაში შესვლის ვადის

შესაბამისად იმის საპირისპიროდ, როგორც ამაზე იმსჯელა სააპელაციო სასამართლომ. საკასაციო პალატა დაეთანხმა წინა ინსტანციას იმ განმარტებაში, რომ ბინის შესყიდვის მიზნით ბანკიდან აღებული კრედიტი და ამ კრედიტით სარგებლობისათვის გადასახდელი პროცენტი არაა ის ზიანი, რომელიც გამოწვეულია ხელშეკრულების შეუსრულებლობით, რადგან ხელშეკრულების შესრულების შემთხვევაში, მოსარჩელე მიიღებდა ბინას და არა თანხას. იმ დღიდან, როცა მოსარჩელე გავიდა ხელშეკრულებიდან, მოპასუხეს წარმოემვა მის მიმართ უკვე არა ბინის სათანადო მდგომარეობაში გადაცემის, არამედ მისი ღირებულების დაბრუნების ვალდებულება, რომლის შესრულების შემთხვევაში, მოსარჩელეს, თავის მხრივ, მიეცემოდა ბანკისათვის დარჩენილი საკრედიტო დავალიანების დაბრუნების შესაძლებლობა. უზენაესმა სასამართლომ მოპასუხისთვის დადგინილი ზიანის ანაზღაურების ვალდებულება რესტიტუციით დასაბრუნებელი თანხის 14 %-თან დაკავშირებით შეზღუდა და დაამატა, რომ ზიანი არ აღემატება მოსარჩელის მიერ სესხისთვის გადასახდელი პროცენტის ნაშთს. ბინის ღირებულების დაბრუნებამდე, აღნიშნული თანხის წლიური 14% წარმოადგენდა მოსარჩელის ზიანს, თუმცა არა უმეტეს იმ თანხისა, რომელიც ხელშეკრულებიდან გასვლის დროისათვის გადასახდელი ჰქონდა მას პროცენტის სახით.

უზენაესი სასამართლო არ დაეთანხმა სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილებას იმ ნაწილს, რომელიც მოპასუხეს აკისრებდა მიუღებელი სარგებლის 10 %-ის გადახდას მიუღებელ სარგებელთან ერთად, როგორც ანაბრის დაახლოებითი საპროცენტო ოდენობას. სასამართლოს განმარტებით, ხელშეკრულებიდან გასვლის დროს წარმოიშობა მიღებული შესრულებისა და სარგებლის დაბრუნების ვალდებულება. ზემოაღნიშნული თანხა კი წარმოადგენს მიუღებელ შემოსავალს, რომლის ანაზღაურებაც მოპასუხეს დაეკისრა ხელშეკრულებების პირობების დარღვევის გამო, ხელშეკრულებიდან მოსარჩელის გასვლამდე პერიოდისათვის. იგი არ ექვევა სკ-ის 352 V მუხლის რეგულირების სფეროში. შესაბამისად, მიუღებელი სარგებლის გადახდის ვალდებულების დარღვევისთვის (ამ შემთხვევაში, ვადის გადაცილებისთვის) მოსარჩელეს არ აქვს უფლება, მოითხოვოს ზიანის ანაზღაურება (პროცენტი) სკ-ის 394-ე მუხლის მიხედვით.

ნინო ქვამბია

განსხვავებული ოდენობის ბაჟის დაკისრება ფიზიკური და იურიდიული პირებისათვის

ა) კონსტიტუციური სარჩელით სასამართლოს განხილვის საგანი იყო საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 39-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ე“ ქვეპუნქტის სიტყვების: „ხოლო თუ განმცხადებელი იურიდიული პირია – 150 ლარს“, 39-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ე1“ ქვეპუნქტის სიტყვების: „ხოლო თუ განმცხადებელი იურიდიული პირია – 150 ლარს“, 39-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ვ“ ქვეპუნქტის სიტყვების: „ხოლო თუ განმცხადებელი იურიდიული პირია – 300 ლარს“, კონსტიტუციურობა საქართველოს კონსტიტუციის მე-14 მუხლთან მიმართებით.⁴⁰⁰

⁴⁰⁰ თანასწორობის უფლება საქართველოს კონსტიტუციის დღეს მოქმედი რედაქციით განმტკიცებულია მე-11 მუხლით; ცვლილება შევიდა საქართველოს 2018 წლის 23 მარტის კონსტიტუციური კანონით №2071.

ბ) მიუხედავად კონსტიტუციური სარჩელის დაკმაყოფილებისა ფიზიკურ და იურიდიულ პირებს შორის განსხვავებული ოდენობის ბაჟის გადახდის ვალდებულება, გარკვეულ შემთხვევაში, კვლავ არსებობს საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 39-ე მუხლის მე-3 ნაწილის საფუძველზე.

კონსტიტუციის მე-14, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 39-ე მუხლები

საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2016 წლის 29 დეკემბრის გადაწყვეტილება N2/6/623, შპს „სადაზღვევო კომპანია უნიონი“ საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ

I. სასამართლოს მსჯელობის შეჯამება

სადავო ნორმები არეგულირებდა სახელმწიფო ბაჟის ოდენობის განსაზღვრის საკითხს. აღნიშნული ნორმების მიხედვით, სასარჩელო მოთხოვნისა და ინსტანციების მიხედვით სახელმწიფო ბაჟის ოდენობა ფიზიკური და იურიდიული პირებისთვის განსხვავებული იყო, კერძოდ, კანონმდებელი იურიდიული პირებისთვის აწესებდა უფრო მაღალ სახელმწიფო ბაჟს.

მოსარჩელე აპელირებდა გარემოებაზე, რომ ფიზიკური პირებისგან განსხვავებით, იურიდიული პირების მიერ საერთო სასამართლოებისთვის მიმართვის დროს უფრო მაღალი სახელმწიფო ბაჟის გადახდის დაწესება, იწვევს ამ უკანასკნელთა მიმართ დიფერენცირებულ მოპყრობას; საქართველოს კონსტიტუციის 45-ე მუხლზე⁴⁰² დაყრდნობით კონსტიტუციის მე-14 მუხლით განმტკიცებული თანასწორობის პრინციპი ვრცელდება იურიდიულ პირებზეც, თუ უფლებების ბუნებიდან სხვა რამ არ გამომდინარეობს. სასამართლოსთვის მიმართვის უფლება გააჩნიათ, როგორც ფიზი-

კურ, ისე იურიდიულ პირებს, შესაბამისად, ეს უფლება თანაბრად უნდა იყოს ხელმისაწვდომი ყველა პირისთვის და იურიდიულ პირს არ უნდა ეკისრებოდეს გამრდილი ბაჟის გადახდის ტვირთი; შედარებად ჯგუფებს – ფიზიკურ და იურიდიულ პირებს შეუძლიათ ისარგებლონ სასამართლოსადმი მიმართვის უფლებით და ისინი წარმოადგენენ არსებითად თანასწორ პირებს. მოსარჩელის ამრით, სადავო ნორმები დაუსაბუთებლად ახდენს არსებითად თანასწორი პირების დიფერენცირებას, რაც არღვევს კონსტიტუციის მე-14 მუხლს.

ამის საპასუხოდ მოპასუხე მიიჩნევდა, რომ საქართველოს კანონმდებლობა არ განსხვავებს ფიზიკური და იურიდიული პირების სამოქალაქო უფლებებს და მათთვის განსხვავებული ოდენობის ბაჟის დამდგენი ნორმები კავშირშია საქართველოს კონსტიტუციის მე-14 მუხლთან, ეს თავისთავად არ გულისხმობს აღნიშნული მუხლის დარღვევას; კონსტიტუციის მე-14 მუხლის მიზნებისთვის სადავო ნორმით გათვალისწინებული ურთიერთობების მოწესრიგებისას სასამართლოს არსებითად განსხვავებული სერვისების მიწოდება არ უწევს, თუმცა, იურიდიული ბუნების გათვალისწინებით, რისკები, რომ სასამართლო გადაიტვირთება მეტი უსაფუძვლო და საქმის გაჭიანურების მიზნით წარდგენილი სარჩელით, იურიდიულ პირებთან მიმართ არის უფრო მაღალი და სწორედ ამის გათვალისწინებით გამართლებულია ასეთი არათანასწორი მოპყრობა.

II. სასამართლოს მსჯელობის შეჯამება

საკონსტიტუციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ რეალური და რაციონალური კავშირი სადავო ნორმის მიზანსა და შეჩივრულ საშუალებას შორის ვერ დგინდება და ყოველივე შემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 39-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ე“ ქვეპუნქტის სიტყვები: „ხოლო თუ განმცხადებელი იურიდიული პირია – 150 ლარს“, 39-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ე“ ქვეპუნქტის სიტყვები: „ხოლო თუ განმცხადებელი იურიდიული პირია – 150 ლარს“, 39-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ვ“ ქვეპუნქტის სიტყვები: „ხოლო თუ განმცხადებელი იურიდიული პირია – 300 ლარს“ არაკონსტიტუციურია საქართველოს კონსტიტუციის მე-14 მუხლთან მიმართებით.

საკონსტიტუციო სასამართლოს განმარტებით, სადავო ნორმების საფუძველზე ხდება გარკვეული პირების მიმართ დიფერენცირებული მოპყრობის გამოყენება, რაც გამოიხატება სასამართლოსთვის მიმართვის სუბიექტების საერთო წრიდან ერთი ნაწილის – კერძო სამართლის იურიდიული პირების გამოყოფაში და მათთვის განსხვავებული საფასურის დაწესებაში. აღნიშნულიდან გამომდინარე, სადავო ნორმების კონსტიტუციის მე-14 მუხლთან შესაბამისობაზე მსჯელობისას, აუცილებელია, გამოიკვეთოს შესაბამისი ჯგუფები და განისაზღვროს, რამდენად წარმოადგენენ ისინი არსებითად თანასწორ სუბიექტებს კონკრეტულ სამართლებრივ ურთიერთობასთან მიმართებით.

როგორც უკვე აღინიშნა, მოცემულ შემთხვევაში ხდება ფიზიკური პირებისა და კერძო სამართლის იურიდიული პირების დიფერენცირება, რაც გამოიხატება რიგ სასამართლო მოქმედებებზე განსხვავებული ოდენობის სახელმწიფო ბაჟის გადახდის დაწესებაში. ზოგადად, ფიზიკურ და იურიდიულ პირებს შორის მნიშვნელოვანი სხვაობაა მათი ბუნებისა და უფლებრივი სტატუსიდან გამომდინარე. თუმცა, ამ ორ პირს შორის არსებული განსხვავება ყოველთვის ვერ განაპირობებს მათ არსებითად უთანასწორო პირებად

⁴⁰¹ საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 39-ე მუხლის მე-3 ნაწილით განსხვავებული სახელმწიფო ბაჟის ზღვრული ოდენობაა დადგენილი იურიდიული და ფიზიკური პირებისთვის, მაგალითად აღნიშნული მუხლის თანახმად სახელმწიფო ბაჟის ოდენობა: ა) პირველი ინსტანციის სასამართლოში არ უნდა აღემატებოდეს: ა.ა) ფიზიკური პირისათვის – 3 000 ლარს; ა.ბ) იურიდიული პირისათვის – 5 000 ლარს. ამ ნორმის ამ ფორმით არსებობა განპირობებულია საქართველოს ორგანული კანონის საკონსტიტუციო სასამართლოს შესახებ 26-ე მუხლის 1-ლი პუნქტით, რომლის თანახმად საკონსტიტუციო სასამართლოს უფლება არა აქვს იმსჯელოს მთლიანად კანონის ან სხვა ნორმატიული აქტის კონსტიტუციასთან შესაბამისობაზე, თუ მოსარჩელე ან წარდგინების ავტორი ითხოვს კანონის ან სხვა ნორმატიული აქტის მხოლოდ რომელიმე ნორმის არაკონსტიტუციურად ცნობას. ამავე კანონის 39-ე მუხლის 1-ლი პუნქტით საკონსტიტუციო სასამართლოში ნორმატიული აქტის ან მისი ცალკეული ნორმების კონსტიტუციურობის თაობაზე კონსტიტუციური სარჩელის შეტანის უფლება აქვთ: ა) საქართველოს მოქალაქეებს, სხვა ფიზიკურ პირებს და იურიდიულ პირებს, თუ მათ მიაჩნიათ, რომ დარღვეულია ან შესაძლებელია უშუალოდ დაირღვეს საქართველოს კონსტიტუციის მეორე თავით აღიარებული მათი უფლებანი და თავისუფლებანი. შესაბამისად, ვინაიდან მოსარჩელე მხარის მიერ სადავოდ არ იყო გამოხდარი საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 39-ე მუხლის მე-3 ნაწილი, საკონსტიტუციო სასამართლო მოკლებული იყო შესაძლებლობას ემსჯელა მის კონსტიტუციურობაზე, თუმცა ნათელია, რომ აღნიშნული ნორმა იწვევს დიფერენცირებულ მიდგომას.

⁴⁰² ანალოგიური შინაარსისაა საქართველოს კონსტიტუციის დღეს მოქმედი რედაქციის 34-ე მუხლის 1-ლი პუნქტი, კერძოდ „კონსტიტუციაში მითითებული ადამიანის ძირითადი უფლებები, მათი შინაარსის გათვალისწინებით, ვრცელდება აგრეთვე იურიდიულ პირებზე“; ცვლილება შევიდა საქართველოს 2018 წლის 23 მარტის კონსტიტუციური კანონით №2071.

მიჩნევას. საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს უკვე შეფასებული აქვს ფიზიკურ და იურიდიულ პირებს შორის დიფერენცირების კონსტიტუციურობის საკითხი და სასამართლოს პრაქტიკით უკვე დადგენილია, რომ გარკვეულ შემთხვევებში ხსენებული პირები არსებითად თანასწორ სუბიექტებად შეიძლება იქნეს განხილული.

შეიძლება ითქვას, რომ დაუსაბუთებელი სარჩელები-სგან თავის არიდების მიზნით დადგენილი სახელმწიფო ბაჟი თანაბრად ეფექტურია როგორც ფიზიკური, ისევე იურიდიული პირების მიმართ. არ არსებობს გარემოება, რომელიც მიუთითებდა, რომ ფიზიკური და იურიდიული პირებისათვის დადგენილი ერთი და იმავე ოდენობის სახელმწიფო ბაჟი განსხვავებულ ტვირთად შეიძლება დააწვეს მათ. ფიზიკური პირი შეიძლება იყოს ფინანსურად უზრუნველყოფილი, მაშინ, როდესაც იურიდიული პირს შეიძლება ჰქონდეს ფინანსური პრობლემები. სადავო ნორმები პირების დიფერენცირებას ახდენს არა მათი ფინანსური შესაძლებლობიდან გამომდინარე, არამედ მათი სტატუსის მიხედვით. მოცემულ შემთხვევაში არ არსებობს რაიმე კრიტერიუმი, რომლის საფუძველზეც შესაძლებელი იქნებოდა სადავო სამართლებრივ ურთიერთობის მიმართ ფიზიკური და იურიდიული პირების არსებითად არათანასწორ სუბიექტებად მიჩნევა. აღნიშნულიდან გამომდინარე, სადავო ნორმებით დიფერენცირება დადგენილია არსებითად თანასწორ პირებს შორის, რაც საქართველოს კონსტიტუციის მე-14 მუხლით დაცული უფლების შეზღუდვას წარმოადგენს.

სასამართლოს მიერ დადგენილი ზოგადი სტანდარტებიდან გამომდინარე, საქართველოს კონსტიტუციის „მე-14 მუხლზე მსჯელობისას პირთა არსებითად თანასწორობის საკითხი უნდა შეფასდეს არა ზოგადად, არამედ კონკრეტულ სამართალურთიერთობასთან კავშირში. დისკრიმინაციულ მოპყრობაზე მსჯელობა შესაძლებელია მხოლოდ მაშინ, თუ პირები კონკრეტულ სამართლებრივ ურთიერთობასთან დაკავშირებით შეიძლება განხილულ იქნენ როგორც არსებითად თანასწორი სუბიექტები.

III. კომენტარი

მნიშვნელოვანია სასამართლოს მიერ გაკეთებული განმარტება, კერძოდ, სახელმწიფო ბაჟი გადაიხდევინება განსახილველი საქმის ტიპიდან გამომდინარე და იგი არ არის დამოკიდებული საქმის სირთულეზე ან/და სასამართლოს მიერ გაწეული მომსახურების მოცულობაზე. ამკარაა, რომ კანონმდებლის მიერ დაწესებული სახელმწიფო ბაჟი არ არის სასამართლოს მიერ გაწეული მომსახურების ეკვივალენტური და სასამართლოს მიერ ამა თუ იმ საქმეზე გაწეული შრომის მოცულობა საერთოდ არ აისახება გადასახდელი ბაჟის ოდენობაზე.

ზოგადად, სასამართლოსათვის მიმართვის, სასამართლოს მომსახურებით სარგებლობის უფლება თითოეული ადამიანის კონსტიტუციური გარანტიაა და კანონით დაწესებული ბაჟი არ არის დაკავშირებული ამ სერვისის ღირებულების ანაზღაურებასთან. საქართველოს პარლამენტის პოზიცია, რომლის თანახმადაც, სამართალწარმოების სახელმწიფო ბაჟის დაწესება სასამართლოს მიერ გაწეული მომსახურების ანაზღაურების მიზნით ხდება – საკონსტიტუციო სასამართლომ არ გაიზიარა.

მიმაჩნია, რომ სასამართლომ სწორი აქცენტი დასვა მოპასუხის სუსტ პოზიციასთან დაკავშირებით, კერძოდ, რატომ ადგენს ნორმებით განსაზღვრულ დავებში, როგორცაა: სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ განცხადების; საარბიტრაჟო წარმოებასთან დაკავშირებული სარჩელის უზრუნ-

ველყოფის ღონისძიების გამოყენების ან ცნობისა და აღსრულების შესახებ განცხადების; ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა გამო საქმის წარმოების განახლების შესახებ განცხადების განხილვისას; კანონმდებელი მათთვის ბაჟის განსხვავებულ ოდენობას.

საქართველოს პარლამენტს არ წარმოუდგენია არანაირი არგუმენტი, რომელიც შეეხებოდა, გაამართლებდა ხსენებული ტიპის დავების სხვა დავებისგან განსხვავებულად მოწესრიგების წინაპირობებს.

მხარეს საერთოდ არ მიუთითებია, თუ რატომ ეფუძნება სადავო ნორმებით გათვალისწინებული შემთხვევების სხვა შემთხვევისგან გამიჯვნა გონივრულ საფუძველს. მოპასუხე ვერ ასაბუთებს, თუ რატომ არის სწორედ სადავო ნორმებით დადგენილი მოთხოვნის ტიპები განსაკუთრებული რისკის შემცველი, და იმ შემთხვევაშიც თუკი ეს ასეა, რატომ მოიბრუნება, რომ სწორედ იურიდიული პირები წარადგენენ უფრო მეტ უსაფუძვლო განცხადებას, ვიდრე ფიზიკური პირები.

ამრიგად, მოცემულ კონსტიტუციურ სამართლებრივ დავაში, რომელშიც მოპასუხის მიერ ვერანაირად ვერ მტკიცდებოდა კერძო სამართლის იურიდიული პირების მიმართ განსხვავებული ბაჟის დაწესების ლეგიტიმურობა, პარლამენტის სუსტი და ირაციონალური არგუმენტაცია კრიტიკას ვერ უძლებს. ამ პირობებში კი საკონსტიტუციო სასამართლოს მიერ საკითხის ამგვარი გადაწყვეტა მოულოდნელი ნამდვილად არ არის.

მარიამ ლაბარტყავა

ხელშეკრულების ბუნდოვანი პირობების განმარტების სპეციფიკა, მოთხოვნის მიმართ ხანდაზმულობის ვადის ავლის თავისებურება და პირგასამტეხლოს ოდენობის განსაზღვრის წინაპირობანი.

1. ხელშეკრულებაში ურთიერთგამომრიცხავი ან მრავალმნიშვნელოვანი გამონათქვამების დროს უპირატესობა უნდა მიენიჭოს იმ გამონათქვამს, რომელიც ყველაზე მეტად შეესატყვისება ხელშეკრულების შინაარსს.

2. პერიოდულად შესასრულებელი ვალდებულებების დარღვევიდან გამომდინარე, მოთხოვნის მიმართ ხანდაზმულობის ვადის ათვლის თავისებურება მდგომარეობს იმაში, რომ თანხის გადახდის თითოეული პერიოდისათვის ვალდებულების შეუსრულებლობა ცალ-ცალკე განიხილება, როგორც პირის უფლების დარღვევა და ხანდაზმულობის ვადის ათვლა თავიდან იწყება.

3. პირგასამტეხლოს ოდენობის განსაზღვრისას ყურადღება ექცევა რამდენიმე გარემოებას. მათ შორის: ა) პირგასამტეხლოს, როგორც სანქციის ხასიათის მქონე ინსტრუმენტის ფუნქციას, თავიდან აიცილოს დამატებით ვალდებულების დამრღვევი მოქმედებები; ბ) დარღვევის სიმძიმესა და მოცულობას და კრედიტორისათვის წარმოქმნილი საფრთხის ხარისხს; გ) ვალდებულების დამრღვევი პირის ბრალეულობის ხარისხს; დ) პირგასამტეხლოს ფუნქციას, მოიცვას თავის თავში ზიანის ანაზღაურება.

სკ-ის 52, 327, 338, 581, 316, 317, 417-418, 581-ე მუხლები